

Міністерство охорони здоров'я України

**Український центр профілактики і боротьби зі СНІДом МОЗ України
ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб
ім. Л. В. Громашевського АМН України»**

Центральна санітарно-епідеміологічна станція МОЗ України

ВІЛ-інфекція в Україні

Інформаційний бюлетень

№ 36

(виходить з 1991 р.)

Київ 2011

Авторський колектив:

Український центр профілактики і боротьби зі СНІДом МОЗ України:

директор Центру д. м. н., проф. Н. М. Нізова;
заступник директора д. м. н., проф. А. М. Щербінська;
заступник директора Л. А. Сторожук;
зав. відділом, лікар-інфекціоніст Я. В. Гайович;
лікар-епідеміолог Л. В. Бочкова;
лікар-інфекціоніст С. В. Рябоконт;
лікар-інфекціоніст К. В. Воронова;
соціальний працівник О. Ю. Коляда;
фахівець О.Л Міщенко.

ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л. В. Громашевського АМН України»:

керівник лабораторії епідеміології парентеральних вірусних гепатитів і ВІЛ-інфекції д. м. н., проф. А. Л. Гураль;
п. н. с., к. м. н. Ю. В. Круглов;
с. н. с., к. м. н. В. А. Марциновська;
с. н. с., к. м. н. М. Г. Люльчук;
с. н. с., к. б. н. О. В. Максименок;
н. с. О. М. Кислих;
н. с. І. В. Нгуєн.

Центральна санітарно-епідеміологічна станція МОЗ України:

лікар-епідеміолог, к. м. н. Л. П. Нестеренко.

Зміст

1. Епідемічна ситуація з ВІЛ-інфекції/СНІД в Україні (станом на 01. 07. 2011 р.)	4
2. Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини в Україні у 2010 році	6
Додаток. Таблиці 3 – 13	12

1. Епідемічна ситуація з ВІЛ-інфекції/СНІД в Україні (станом на 01. 07. 2011 р.)

Епідемія ВІЛ-інфекції в Україні є найтяжчою серед країн Європи і масштаби епідемії ВІЛ-інфекції в Україні поступово зростають.

Існує багато показників, які вимірюють епідемічну ситуацію. Але є два **ключових** показники – показники впливу, які визначають ефективність наших втручань. Вони легкодоступні та їх можна отримати щомісяця. Облік за цими показниками проводиться на регулярній основі. Це – показник захворюваності на ВІЛ-інфекцію на 100 тисяч населення та показник смертності від захворювань, зумовлених СНІДом, на 100 тисяч населення.

Реальне зниження або стабілізація показника захворюваності на ВІЛ-інфекцію свідчить про поліпшення епідемічної ситуації, а відтак, про ефективність профілактичних втручань.

Реальне зниження або стабілізація показника смертності від захворювань, зумовлених СНІДом, також свідчить про поліпшення епідемічної ситуації, а відтак, про ефективність антиретровірусної терапії (АРТ).

В Україні, починаючи з 1999 року кількість нових випадків ВІЛ-інфекції постійно збільшувалася. У 2010 році було офіційно зареєстровано 20 489 нових випадків ВІЛ-інфекції – це найвищий показник за всю історію епідеміологічного нагляду за ВІЛ-інфекцією, який було розпочато в країні в 1987 році.

Разом з цим необхідно зазначити, що завдяки реалізації комплексу заходів, спрямованих на призупинення темпів розвитку епідемії ВІЛ-інфекції, зокрема серед споживачів ін'єкційних наркотиків (СІН), темпи приросту показника захворюваності на ВІЛ-інфекцію, починаючи з 2006 року, невпинно знижуються. Так, якщо в 2006 році, у порівнянні з попереднім 2005 роком, показник захворюваності на ВІЛ-інфекцію в цілому по країні збільшився на 16,8%, то у 2010 році, в порівнянні з 2009 роком, лише на 3,3%, а за 6 місяців 2011 року, в порівнянні з аналогічним періодом 2010 року, незначно, але зменшився – на 1,8% і становить 22,6 на 100 тисяч населення. При цьому показник захворюваності на ВІЛ-інфекцію за перше півріччя 2011 року зменшився в 14 регіонах країни, та збільшився в 13, і, коливався в межах від 3,0 на 100 тисяч населення в Закарпатській області до 51,0 на 100 тисяч населення в Дніпропетровській області.

Отже, виходячи з вищевикладеного можна зробити висновок, що в останні роки в країні відбувається зниження інтенсивності епідемічного процесу ВІЛ-інфекції – темпу приросту захворюваності на ВІЛ-інфекцію.

Україна залишається в категорії країн з концентрованою стадією епідемії ВІЛ-інфекції, що зосереджена серед окремих груп населення високого ризику інфікування ВІЛ, зокрема споживачів ін'єкційних наркотиків. Завдяки реалізації комплексу заходів щодо профілактичних послуг для СІН, ситуація серед СІН в країні стабілізувалася. За 6 місяців 2011 року у порівнянні з аналогічним періодом 2010 року кількість офіційно зареєстрованих ВІЛ-інфікованих СІН зменшилася на 8,4%, хоча і кількість обстежень за кодом 102 (споживачі ін'єкційних наркотиків) зменшилася на 2,5%.

До інших груп населення, які в останні роки все сильніше вражає епідемія, належать жінки комерційного сексу (ЖКС), чоловіки, які мають секс із чоловіками (ЧСЧ), засуджені та особи, які перебувають під слідством. Проте обсяги, масштаби якості та інтенсивність цих профілактичних втручань на сьогодні залишаються недостатніми для зупинення поширення ВІЛ у цих групах, а відтак для обмеження потенційного поширення ВІЛ на загальне населення. Якщо за даними програмного моніторингу рівень охоплення профілактичними програмами СІН на кінець 2010 року склав 58,6%, то ЖСБ лише 37,8%, ЧСЧ – 18,9%, а засуджених 22,3%.

Подальше розширення масштабів профілактичних заходів серед осіб із ключових груп населення, які підпадають під найбільш високий ризик інфікування ВІЛ – це життєво необхідний крок у боротьбі з епідемією ВІЛ-інфекції. Саме програми профілактики серед осіб з груп ризику та їхніх статевих партнерів відіграють вирішальну роль у визначенні подальшого розвитку епідемії ВІЛ-інфекції. Поряд з розширенням охоплення програмами, необхідно приділити належну увагу якості та інтенсивності втручань, які б змінили поведінку на більш безпечну. Так, за даними поведінкових досліджень 2009 року відсоток СІН, які повідомили про використання презерватива під час останнього статевого акту, склав лише 48%, а дані епідагляду свідчать про те, що нова хвиля інфікування ВІЛ статевим шляхом тісно пов'язана з небезпечною сексуальною поведінкою СІН та їх статевих партнерів.

Основним шляхом передачі ВІЛ в країні, з 1995 до 2007 року, включно, був парентеральний, переважно при введенні наркотичних речовин ін'єкційним шляхом. Вперше, в 2008 році відбулася зміна шляхів передачі – частка статевого шляху передачі стала вище парентерального. У 2009 – 2010 роках продовжувалося зростання частки осіб, які були інфіковані ВІЛ статевим шляхом, та зменшення частки парентерального, тобто внаслідок введення наркотичних речовин ін'єкційним шляхом. В 2010 році парентеральний шлях передачі ВІЛ переважав статевий лише в 3-х з 27 регіонів країни: в Дніпропетровській, Львівській областях та м. Києві.

В Україні за 6 місяців 2011 року кількість офіційно зареєстрованих осіб, інфікованих парентеральним шляхом, в порівнянні з аналогічним періодом 2010 року зменшилася на 7,8%, проте в 10 регіонах країни цей показник збільшився.

Вирішальний вплив на показник смертності від захворювань, зумовлених СНІДом, та безпосередній вплив на зниження рівня передачі ВІЛ, має рівень охоплення АРТ у 80%. Станом на 01.07.2011 року АРТ в Україні отримували 24 411 людей, які живуть з ВІЛ, у тому числі 2 139 дітей. Запровадження АРТ в 2004 році вже в 2006 – 2009 роках призвело до деякої стабілізації рівнів смертності від захворювань, зумовлених СНІДом, – 5,2; 5,4; 5,8; 5,6 на 100 тис. населення, відповідно. Зростання смертності в 2010 році до 6,8 на 100 тис. населення, у порівнянні з попередніми роками, свідчить про те, що ступень розгортання АРТ на сьогодні є недостатнім для того, щоб зменшити показник смертності.

В 2011 році продовжується зростання показника смертності від захворювань, зумовлених СНІДом. В Україні показник смертності за 6 місяців 2011 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року збільшився з 3,5 до 3,7 на 100 тисяч населення, тобто на 5,7%. При цьому показник смертності від захворювань, зумовлених СНІДом, за перше півріччя 2011 року збільшився в 13 регіонах країни, та зменшився в 14, і, коливався в межах від 0,1 на 100 тисяч населення в Закарпатській області до 11,6 на 100 тисяч населення в Дніпропетровській області.

На сьогодні рівень охоплення АРТ в Україні залишається недостатнім для того, щоб реально вплинути на показник смертності від захворювань, зумовлених СНІДом. Необхідно ретельно переглянути та вдосконалити стратегію надання послуг лікування, ще раз проаналізувати наявність відповідної інфраструктури та інших ресурсів. Невідкладної уваги вимагає і подальша децентралізація надання АРТ, швидке розширення опіатної замісної терапії з використанням метадону, а також ефективна профілактика, діагностика та лікування туберкульозу у людей, які живуть з ВІЛ.

Отже, на сьогодні національні заходи з протидії ВІЛ-інфекції/СНІД в Україні, незважаючи на деякі досягнення, залишаються недостатніми у ключових програмних напрямках профілактики та лікування і потребують значного та швидкого поліпшення з тим, щоб позитивно вплинути на епідемію.

2. Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини в Україні у 2010 році

За даними ретроспективного епідеміологічного аналізу в Україні щорічно спостерігається збільшення частки жінок серед загального числа офіційно зареєстрованих ВІЛ-інфікованих громадян України 15-49 років. У 2010 р. даний показник склав 42,0%, за I півріччя 2011 р. – 43,4%. Найчастіше випадки інфікування ВІЛ серед жінок репродуктивного віку реєструються у вікових групах 20-29 (42,3%) та 30-39 років (37,6%).

Збільшення числа ВІЛ-інфікованих жінок дітородного віку сприяло поступовому зростанню кількості дітей, народжених ВІЛ-інфікованими матерями, з 914 у 2001 р. до 4049 у 2010 р. За 6 міс. 2011 р. зареєстровано 1831 дітей, народжених ВІЛ-інфікованими жінками, що на 13,4% менш у порівнянні з 6 міс. 2010 р. – 2114 дітей.

На 01.07.2011 р. під диспансерним наглядом у закладах охорони здоров'я знаходяться 9072 ВІЛ-позитивних дітей, з них 2669 (29%) дітей з встановленим діагнозом ВІЛ-інфекції та 6403 (71%) – з діагнозом ВІЛ-інфекції в стадії підтвердження.

Однією з важливіших складових частин програми профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини (далі – ППМД) є серологічне обстеження вагітних на антитіла до ВІЛ. Тестування вагітних проводиться з метою визначення ВІЛ-статусу жінки, і у випадку підтвердження позитивного результату – надання їй консультативної, медичної допомоги та отримання профілактичного антиретровірусного лікування для попередження інфікування ВІЛ майбутньої дитини.

Відповідно до чинної нормативної бази тестування вагітних на ВІЛ здійснюється за поінформованою згодою жінки та рекомендується проводити двічі: при постановці на диспансерний облік у жіночу консультацію та перед пологами. Встановлено, що охопту плановими обстеженнями на ВІЛ вагітних в Україні щорічно зростав з 83,8 % у 2001 р. до 99,5 % у 2008 р., а у 2009 р. та 2010 р. склав 97,8% та 95,5% відповідно.

За даними сероепідеміологічного моніторингу у період 2001–2008 рр. спостерігалось щорічне збільшення не тільки кількості обстежень вагітних (з 599,1 тис. до 1175,6 тис.), але й їх питомої ваги від загального числа обстежень на наявність антитіл до ВІЛ (з 27,9 до 36,6 %). Крім того, у цей період за кодом 109 зросла кількість ВІЛ-позитивних результатів (з 1325 до 3973) та показник інфікованості ВІЛ (з 0,22 до 0,34 %). У 2009-2010 роках зменшилися всі вище зазначені показники тестування на ВІЛ вагітних (рис. 1).

Зниження показників за результатами епідеміологічного нагляду у 2009 – 2010 роки, з одного боку, пов'язано зі зменшенням охопту тестуванням вагітних на ВІЛ, з іншого, можуть бути наслідком позитивного впливу первинної профілактики ВІЛ-інфекції серед жінок репродуктивного віку.

За оперативними даними щодо моніторингу заходів ППМД у 2010 році питома вага ВІЛ-інфікованих вагітних серед загальної кількості вагітних склала 0,89%. Даний показник включає всіх ВІЛ-інфікованих вагітних незалежно від моменту встановлення діагнозу ВІЛ-інфекції, у т.ч. до вагітності. Найвищі його рівні зареєстровані у Миколаївській (2,65%), Донецькій (1,92%), Чернігівській (1,52%), Одеській (1,45%) та Дніпропетровській (1,33%) областях (табл. 1)

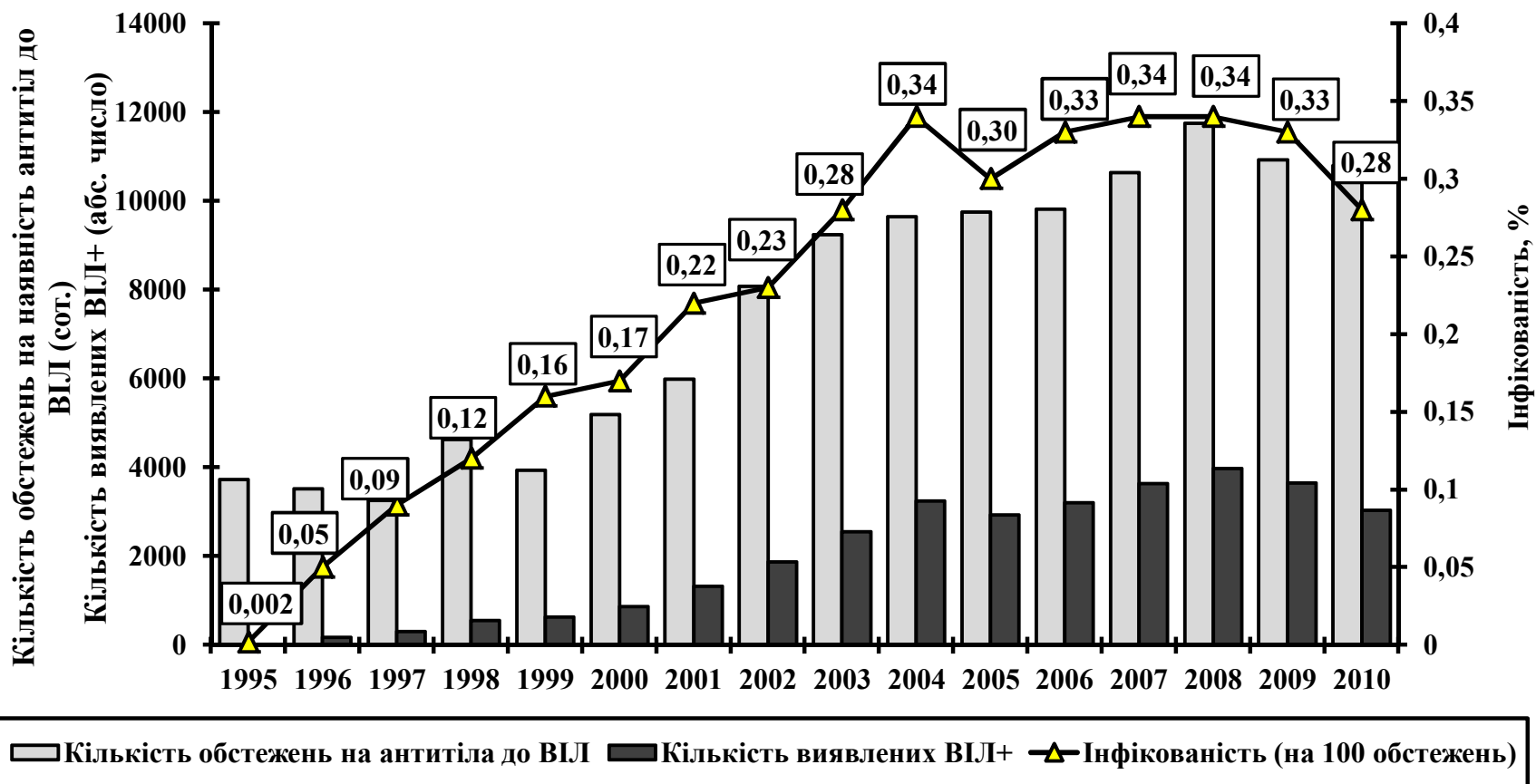
Привертає до себе увагу той факт, що на тлі зростання загальної кількості ВІЛ-інфікованих вагітних у 2009 – 2010 роках спостігається поступове зниження кількості жінок з вперше встановленим ВІЛ-позитивним статусом під час вагітності, пологів або після пологів – 3933 (80,0%) у 2008 р., 3928 (74,4%) у 2009 р., 3424 (67,2%) у 2010 р. (табл. 2)

Із числа жінок, які дізналися про свій ВІЛ-позитивний статус під час звернення у жіночу консультацію діагноз ВІЛ-інфекції був встановлений у строк вагітності до 12 тижнів у 41,1 % жінок, 12-26 тижень – 37,8 %, після 26 тижня – 13,4 %, під час та після пологів – 7,7%.

Таким чином 7,7% ВІЛ-інфікованих вагітних не тестувались на наявність антитіл до ВІЛ до пологів та не отримали необхідну профілактику антиретровірусними препаратами. За даним спеціальних епідеміологічних досліджень такі вагітні у 70 - 80 % відносяться до груп ризику.

ВІЛ-інфікована вагітна повинна свідомо вирішувати долю власної вагітності, для чого їй необхідно надати вичерпну інформацію щодо ризиків передачі ВІЛ від матері до дитини, можливостях і ефективності методів профілактики. Питома вага жінок від загального числа ВІЛ-інфікованих вагітних, у яких вагітність закінчилась пологами у 2010 році, становить 75,1 % (3 828 жінок).

Рисунок 1. Обстеження на наявність антитіл до ВІЛ вагітних в Україні (код 109) період 1995 – 2010 рр.

Таблиця 1.

Відсоток ВІЛ-інфікованих вагітних по регіонах України у 2010 році

Регіони	Загальна кількість вагітних	Загальна кількість ВІЛ-інфікованих вагітних на обліку	Відсоток
Україна	571 867	5 099	0,89
АР Крим	22 378	212	0,95
Вінницька	17 099	103	0,60
Волинська	14 807	68	0,46
Дніпропетровська	55 990	745	1,33
Донецька	49 794	956	1,92
Житомирська	14 138	136	0,96
Закарпатська	18 947	12	0,06
Запорізька	19 069	145	0,76
Івано-Франківська	17 603	21	0,12
Київська	18 702	206	1,10
Кіровоградська	12 190	136	1,12
Луганська	21 225	173	0,82
Львівська	28 471	98	0,34
Миколаївська	12 794	339	2,65
Одеська	28 308	411	1,45
Полтавська	21 811	137	0,63
Рівненська	25 882	59	0,23
Сумська	11 359	80	0,70
Тернопільська	11 670	17	0,15
Харківська	25 285	174	0,69
Херсонська	12 175	146	1,20
Хмельницька	21 303	89	0,42
Черкаська	11 889	141	1,19
Чернівецька	11 226	16	0,14
Чернігівська	9 159	139	1,52
м. Київ	52 505	281	0,54
м. Севастополь	6 088	59	0,97

Проведений аналіз дозволив встановити, що у 17,1 % випадках (871 жінка) вагітність у ВІЛ-інфікованих жінок завершилась перериванням вагітності, у тому числі за власним зверненням (354 особи), медичними показаннями (413 осіб), вагітність закінчилась самовільним викиднем (94 особи). У 7,8 % випадках (400 жінок) термін вагітності завершиться у 2011 р.

Згідно сучасної стратегії профілактики вертикальної передачі ВІЛ, операція елективний кесарів розтин є одним із ефективних методів ППМД. В

Україні у 2010 році було проведено 1037 планових кесаревих розтинів у ВІЛ-інфікованих вагітних (у 2008 р. – 1017, у 2009 р. - 1036), у тому числі 765 - елективних кесарів розтинів (у 2008 р. – 738, у 2009 р. – 807).

Таблиця 2.

Динаміка випадків ВІЛ-інфекції у вагітних

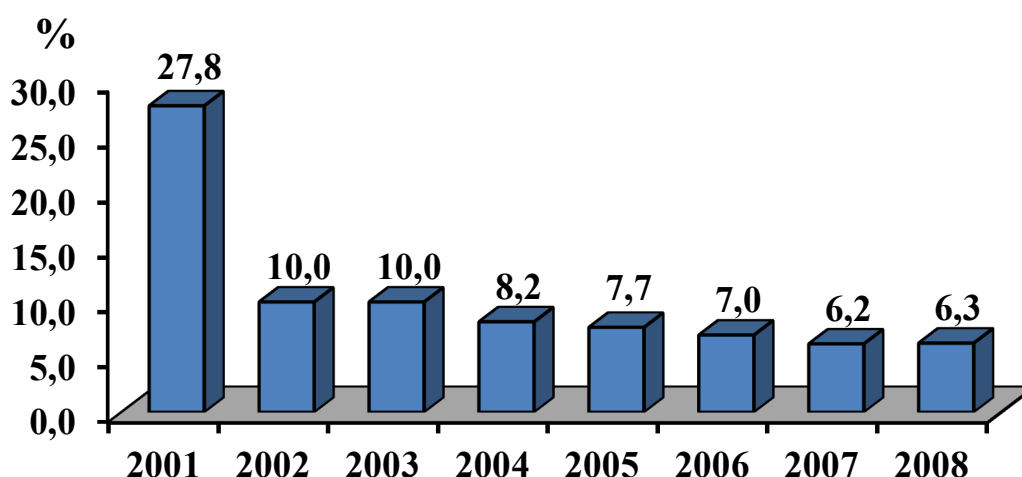
Показники	2007	2008	2009	2010
Загальна кількість ВІЛ-інфікованих вагітних з них:	4564	4916	5281	5099
кількість вагітних з відомим ВІЛ-статусом до вагітності	900	983	1353	1675
кількість вагітних, виявлених під час вагітності, пологів або після пологів	<u>3664</u> (80,3%)	<u>3933</u> (80,0%)	<u>3928</u> (74,4%)	<u>3424</u> (67,2%)

Важливим етапом ППМД є медикаментозна профілактика антиретровірусними препаратами у вагітних та новонароджених.

У 2010 році АРВ-профілактика проведена 3625 ВІЛ-інфікованим жінкам, що складає 95% від загальної кількості жінок, у яких вагітність завершилась пологами. Найменші рівні цього показника спостерігались у Івано-Франківській (81%), Тернопільській (88%) областях та м. Київ (89%).

За період впровадження програми ППМД в Україні з 2001 р. вдалося більш ніж у 4 рази знизити показник частоти передачі ВІЛ від матері до дитини.

Рисунок 2. Динаміка показника вертикальної трансмісії ВІЛ в Україні

Показник частоти передачі ВІЛ від матері до дитини у 2010 р. значно перевищує загальнодержавний у Львівській (16,9%), Запорізькій (12,3 %),

Івано-Франківській (12,0 %) областях та м. Севастополь (12,1%), рис. 3. Така ситуація потребує додаткових організаційних заходів щодо забезпечення профілактики вертикальної трансмісії ВІЛ на основі комплексного підходу.

Рисунок 3. Показники частоти передачі ВІЛ від матері до дитини у 2010 р.

Таблиці 3-13

Таблиця 3.

**Динаміка реєстрації нових випадків ВІЛ-інфекції, СНІД та смерті від СНІД
за період 1987 – 2011 (6 міс.) рр. в Україні**

ВІЛ-інфіковані особи	Роки							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010 (6 міс.)	2011(6 міс.)	1987 – 2011 (6 міс.)
Кількість осіб з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ-інфекції, всього	13 786	16 094	17 687	18 973	19 859	10 552	10 366	192 394
у тому числі:								
- громадяни України	<i>13 770</i>	<i>16 078</i>	<i>17 669</i>	<i>18 963</i>	<i>19 840</i>	<i>10 542</i>	<i>10 355</i>	<i>191 964</i>
- іноземні громадяни	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>18</i>	<i>10</i>	<i>19</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>430</i>
Кількість осіб з уперше в житті встановленим діагнозом СНІД, всього	4 220	4 729	4 575	4 386	4 446	2 699	4 400	41 560
у тому числі:								
- громадяни України	<i>4 217</i>	<i>4 723</i>	<i>4 573</i>	<i>4 380</i>	<i>4 437</i>	<i>2 696</i>	<i>4 398</i>	<i>41 508</i>
- іноземні громадяни	<i>3</i>	<i>6</i>	<i>2</i>	<i>6</i>	<i>9</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>52</i>
Кількість померлих від СНІД, всього	2 188	2 425	2 508	2 714	2 594	1 598	1 718	22 637
у тому числі:								
- громадяни України	<i>2 188</i>	<i>2 420</i>	<i>2 507</i>	<i>2 710</i>	<i>2 591</i>	<i>1 598</i>	<i>1 716</i>	<i>22 607</i>
- іноземні громадяни	<i>0</i>	<i>5</i>	<i>1</i>	<i>4</i>	<i>3</i>	<i>0</i>	<i>2</i>	<i>30</i>

Таблиця 4.

**Захворюваність на ВІЛ-інфекцію в Україні
2010 (6 міс.) - 2011 (6 міс.) рр.**

Регіони	2010 (6 міс.)		2011 (6 міс.)	
	абс. число	на 100 тис.	абс. число	на 100 тис.
Україна	10 542	23	10 355	22,6
АР Крим	547	27,9	527	26,8
Вінницька	137	8,3	157	9,6
Волинська	110	10,6	149	14,4
Дніпропетровська	1 753	52,1	1 704	51,0
Донецька	2 044	45,7	1 983	44,7
Житомирська	216	16,7	230	18,0
Закарпатська	18	1,5	37	3,0
Запорізька	274	15,1	265	14,7
Івано-Франківська	86	6,2	61	4,4
Київська	432	25,1	399	23,2
Кіровоградська	111	10,9	134	13,3
Луганська	371	16	338	14,7
Львівська	255	10,1	245	9,6
Миколаївська	568	47,6	597	50,4
Одеська	1 146	48,1	1 006	42,1
Полтавська	196	13,1	222	14,9
Рівненська	127	11	128	11,1
Сумська	92	7,8	122	10,5
Тернопільська	60	5,5	74	6,8
Харківська	260	9,4	270	9,8
Херсонська	264	24,1	385	35,4
Хмельницька	145	10,9	147	11,1
Черкаська	243	18,7	229	17,8
Чернівецька	60	6,7	52	5,7
Чернігівська	317	28,6	219	19,9
м. Київ	583	21,3	564	20,2
м. Севастополь	127	33,6	111	29,1

Таблиця 5.

**Захворюваність на СНІД в Україні
2010 (6 міс.) – 2011 (6 міс.) рр.**

Регіони	2010 (6 міс.) р.		2011 (6 міс.) р.	
	абс. число	на 100 тис.	абс. число	на 100 тис.
Україна	2 696	5,9	4 398	9,6
АР Крим	87	4,4	91	4,6
Вінницька	80	4,9	79	4,8
Волинська	41	4	68	6,6
Дніпропетровська	537	16	852	25,5
Донецька	507	11,3	1 013	22,8
Житомирська	69	5,3	79	6,2
Закарпатська	2	0,2	7	0,6
Запорізька	82	4,5	180	10,0
Івано-Франківська	22	1,6	30	2,2
Київська	127	7,4	192	11,2
Кіровоградська	36	3,5	28	2,8
Луганська	136	5,9	169	7,4
Львівська	70	2,8	97	3,8
Миколаївська	47	3,9	76	6,4
Одеська	188	7,9	413	17,3
Полтавська	82	5,5	145	9,7
Рівненська	5	0,4	27	2,3
Сумська	28	2,4	37	3,2
Тернопільська	21	1,9	29	2,7
Харківська	44	1,6	111	4,0
Херсонська	52	4,7	94	8,6
Хмельницька	44	3,3	88	6,6
Черкаська	82	6,3	127	9,9
Чернівецька	5	0,6	11	1,2
Чернігівська	61	5,5	60	5,5
м. Київ	200	7,3	236	8,4
м. Севастополь	41	10,8	59	15,5

Таблиця 6.

**Смертність від СНІД в Україні
2010 (6 міс.) – 2011 (6 міс.) рр.**

Регіони	2010 (6 міс.)		2011 (6 міс.)	
	абс. число	на 100 тис	абс. число	на 100 тис.
Україна	1 598	3,5	1 716	3,7
АР Крим	49	2,5	56	2,9
Вінницька	24	1,5	26	1,6
Волинська	15	1,5	28	2,7
Дніпропетровська	344	10,2	388	11,6
Донецька	401	9	367	8,3
Житомирська	42	3,3	31	2,4
Закарпатська	0	0	1	0,1
Запорізька	52	2,9	47	2,6
Івано-Франківська	2	0,1	1	0,1
Київська	83	4,8	51	3,0
Кіровоградська	12	1,2	14	1,4
Луганська	83	3,6	68	3,0
Львівська	39	1,5	27	1,1
Миколаївська	30	2,5	44	3,7
Одеська	77	3,2	186	7,8
Полтавська	50	3,3	59	4,0
Рівненська	3	0,3	8	0,7
Сумська	9	0,8	7	0,6
Тернопільська	4	0,4	3	0,3
Харківська	26	0,9	34	1,2
Херсонська	18	1,6	30	2,8
Хмельницька	35	2,6	29	2,2
Черкаська	31	2,4	59	4,6
Чернівецька	4	0,4	12	1,3
Чернігівська	26	2,3	24	2,2
м. Київ	110	4	89	3,2
м. Севастополь	29	7,7	27	7,1

Таблиця 7.

**Поширеність ВІЛ-інфекції та СНІД
серед громадян України на 01.07.2011 р.**

(за даними диспансерного обліку, в показниках на 100 тисяч населення)

Регіони	ВІЛ-інфіковані	Поширеність ВІЛ-інфекції	Хворі на СНІД	Поширеність СНІД
Україна	115 275	252,7	16 764	36,8
АР Крим	6 766	346,1	802	41,0
Вінницька	1 702	104,1	474	29,0
Волинська	1 351	130,6	233	22,5
Дніпропетровська	19 282	578,2	2 787	83,6
Донецька	24 482	553,6	3 975	89,9
Житомирська	1 928	150,6	319	24,9
Закарпатська	237	19,0	21	1,7
Запорізька	2 963	164,5	386	21,4
Івано-Франківська	559	40,6	99	7,2
Київська	3 548	207,2	734	42,9
Кіровоградська	1 395	138,9	193	19,2
Луганська	3 623	158,3	403	17,6
Львівська	1 980	78,4	529	20,9
Миколаївська	6 381	539,3	448	37,9
Одеська	12 807	538,6	1 621	68,2
Полтавська	2 244	151,5	361	24,4
Рівненська	1 079	93,7	96	8,3
Сумська	894	77,0	171	14,7
Тернопільська	578	53,4	64	5,9
Харківська	2 254	82,2	211	7,7
Херсонська	2 964	272,6	322	29,6
Хмельницька	1 866	140,9	248	18,7
Черкаська	2 253	175,7	394	30,7
Чернівецька	578	64,1	107	11,9
Чернігівська	2 269	208,0	270	24,8
м. Київ	7 718	280,0	1 229	44,6
м. Севастополь	1 574	415,5	267	70,5

Таблиця 8.

Шляхи інфікування ВІЛ серед громадян України за період 1987 – 2011 р. (6 міс.)

Шляхи інфікування ВІЛ	Роки							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010 (6 міс.)	2011 (6 міс.)	1987-2011 (6 міс.)
ВІЛ-інфіковані, всього осіб	13 770	16 078	17 669	18 963	19 840	10 542	10 355	191 964
у тому числі інфіковані: статевим шляхом	4 606	5 681	6 784	7 945	8 635	4 688	5 137	65 783
з них:								
гомосексуальним	20	35	48	65	94	37	73	483
гетеросексуальним	4 586	5 646	6 736	7 880	8 541	4 651	5 064	65 300
парентеральним шляхом	6 282	7 134	7 088	7 015	7 113	3 560	3 283	90 969
з них унаслідок:								
уведення наркотичних речовин ін'єкційним шляхом	6 270	7 127	7 084	7 009	7 105	3557	3280	90 896
переливання препаратів або компонентів крові	4	2	1	1	0	0	1	32
трансплантації донорських органів, клітин								
тканин, біологічних рідин	0	0	0	0	0	0	0	0
інших медичних маніпуляцій	3	0	0	0	0	0	0	11
професійного інфікування	1	0	0	0	0	0	0	3
інших немедичних втручань	4	5	3	5	8	3	2	36
від ВІЛ-інфікованої матері до дитини	2 498	2 822	3 430	3 635	3 741	2 114	1 831	30 330
шлях інфікування не визначено	384	441	367	368	351	180	104	4 882

Таблиця 9.

**Офіційно зареєстровані ВІЛ-інфіковані споживачі
ін'єкційних наркотиків (СІН) та їх відсоток від загальної
кількості ВІЛ-інфікованих громадян України**

Регіони	2010 (6 міс.)		2011 (6 міс.)	
	СІН	%	СІН	%
Україна	3 557	33,7	3 280	31,7
АР Крим	195	35,6	150	28,5
Вінницька	54	39,4	49	31,2
Волинська	15	13,6	22	14,8
Дніпропетровська	650	37,1	678	39,8
Донецька	751	36,7	549	27,7
Житомирська	70	32,4	80	34,8
Закарпатська	0	0,0	3	8,1
Запорізька	68	24,8	68	25,7
Івано-Франківська	20	23,3	22	36,1
Київська	127	29,4	114	28,6
Кіровоградська	19	17,1	32	23,9
Луганська	137	36,9	95	28,1
Львівська	101	39,6	100	40,8
Миколаївська	190	33,5	184	30,8
Одеська	264	23,0	188	18,7
Полтавська	73	37,2	67	30,2
Рівненська	49	38,6	35	27,3
Сумська	37	40,2	43	35,2
Тернопільська	28	46,7	29	39,2
Харківська	91	35,0	119	44,1
Херсонська	67	25,4	182	47,3
Хмельницька	44	30,3	31	21,1
Черкаська	90	37,0	85	37,1
Чернівецька	11	18,3	8	15,4
Чернігівська	103	32,5	68	31,1
м. Київ	257	44,1	243	43,1
м. Севастополь	46	36,2	36	32,4

Таблиця 10.

Офіційно зареєстровані ВІЛ-інфіковані діти, які народжені ВІЛ-інфікованими жінками в Україні

Регіони	Нові випадки у 2011 (6 міс.) р., абс. ч.		Перебувають під наглядом на 01.07.2011 р., абс. ч.		
	діти, які народжені ВІЛ-інфікованими жінками	хворі на СНІД	діагноз ВІЛ-інфекції підтверджено	діагноз ВІЛ-інфекції в стадії підтвердження	хворі на СНІД
Україна	1 831	68	2 669	6 403	737
АР Крим	99	4	155	327	46
Вінницька	28	0	25	118	24
Волинська	23	1	36	78	8
Дніпропетровська	259	10	522	817	153
Донецька	320	20	454	1067	87
Житомирська	45	6	34	143	17
Закарпатська	4	0	5	24	5
Запорізька	36	1	58	119	14
Івано-Франківська	14	0	17	37	12
Київська	84	1	76	320	30
Кіровоградська	31	0	55	177	6
Луганська	55	0	60	162	4
Львівська	52	4	40	185	25
Миколаївська	96	2	157	352	15
Одеська	232	10	398	978	95
Полтавська	52	2	59	146	11
Рівненська	25	0	9	61	4
Сумська	17	0	19	59	11
Тернопільська	7	0	3	23	3
Харківська	48	0	39	159	7
Херсонська	49	0	58	201	16
Хмельницька	33	3	39	102	39
Черкаська	38	1	70	135	20
Чернівецька	7	0	50	33	23
Чернігівська	46	0	56	150	15
м. Київ	119	2	150	357	35
м. Севастополь	12	1	25	73	12

Таблиця 11.

Сероепідмоніторинг ВІЛ-інфікованих осіб в Україні в 2009 (6 міс.) – 2011 (6 міс.) рр.

Коди	Контингенти, що обстежені на ВІЛ	2009 (6 міс.)			2010 (6 міс.)			2011 (6 міс.)		
		обстежені	позитивні	%	обстежені	позитивні	%	обстежені	позитивні	%
100	Громадяни України – всього, в т.ч. за окремим кодам	1 691 061	18 783	1,1	1 645 455	18 585	1,1	1 702 307	16 255	1,0
101	Особи, які мали гетеросексуальні контакти з ВІЛ-інфікованими	4 107	816	19,9	4 261	867	20,3	4 643	790	17,0
102	Споживачі наркотичних речовин ін'єкційним шляхом	17 711	2 373	13,4	15 994	2 273	14,2	15 600	1 779	11,4
104	Особи, в яких виявлені хвороби, що передаються статевим шляхом	26 142	419	1,6	23 646	312	1,3	27 484	413	1,5
105	Особи, які мають численні незахищені сексуальні контакти	18 212	345	1,9	21 250	420	1,9	29 303	410	1,4
106	Призовники	34 543	27	0,1	42 770	46	0,1	45 382	34	0,1
108	Донори	485 177	706	0,2	455 322	595	0,1	453 571	578	0,1
109	Вагітні	564 483	1 942	0,3	555 118	1 943	0,3	559 389	1 565	0,3
112	Особи, які перебувають в місцях позбавлення волі	12 274	1 596	13	12 486	1 470	11,8	11 852	990	8,4
113	Особи, обстежені за клінічними показаннями	121 942	4 128	3,4	117 870	4 230	3,6	135 971	3 731	2,7
114	Особи, обстежені анонімно	25 551	1 197	4,7	23 459	1 250	5,3	24 409	1 149	4,7
200	Іноземні громадяни	3 085	15	0,5	2 582	11	0,4	2 626	15	0,6

Таблиця 12.

**Результати сероепідеміологічного моніторингу поширення
ВІЛ-інфекції серед вагітних (код 109) за 6 міс. 2011 р.**

Регіони	109 (всього)			109,1 (первинне дослідження)			109,2 (повторне дослідження)		
	обстеження	позитивні	%	обстеження	позитивні	%	обстеження	позитивні	%
Україна	559 389	1 565	0,28	304 544	1 507	0,49	254 845	58	0,02
АР Крим	29 368	79	0,27	15 656	77	0,49	13 712	2	0,01
Вінницька	17 868	16	0,09	9 643	14	0,15	8 225	2	0,02
Волинська	15 085	12	0,08	8 406	9	0,11	6 679	3	0,04
Дніпропетровська	44 269	260	0,59	24 795	256	1,03	19 474	4	0,02
Донецька	45 801	216	0,47	25 026	207	0,83	20 775	9	0,04
Житомирська	15 419	36	0,23	8 478	36	0,42	6 941	0	0,00
Закарпатська	18 414	2	0,01	11 291	2	0,02	7 123	0	0,00
Запорізька	19 142	24	0,13	10 597	24	0,23	8 545	0	0,00
Івано-Франківська	16 818	11	0,07	8 334	8	0,10	8 484	3	0,04
Київська	25 726	111	0,43	14 096	109	0,77	11 630	2	0,02
Кіровоградська	10 610	60	0,57	6 021	59	0,98	4 589	1	0,02
Луганська	24 802	40	0,16	13 643	35	0,26	11 159	5	0,04
Львівська	29 700	41	0,14	15 799	34	0,22	13 901	7	0,05
Миколаївська	14 731	81	0,55	7 941	79	0,99	6 790	2	0,03
Одеська	32 405	134	0,41	17 680	131	0,74	14 725	3	0,02
Полтавська	17 305	38	0,22	8 541	37	0,43	8 764	1	0,01
Рівненська	19 086	18	0,09	10 100	16	0,16	8 986	2	0,02
Сумська	11 223	16	0,14	5 776	16	0,28	5 447	0	0,00
Тернопільська	12 454	10	0,08	6 729	10	0,15	5 725	0	0,00
Харківська	28 697	40	0,14	15 738	39	0,25	12 959	1	0,01
Херсонська	13 645	29	0,21	7 615	29	0,38	6 030	0	0,00
Хмельницька	15 803	40	0,25	8 530	36	0,42	7 273	4	0,05
Черкаська	13 408	42	0,31	7 567	42	0,56	5 841	0	0,00
Чернівецька	12 167	7	0,06	6 632	6	0,09	5 535	1	0,02
Чернігівська	10 395	33	0,32	5 583	31	0,56	4 812	2	0,04
м. Київ	39 445	156	0,40	20 957	152	0,73	18 488	4	0,02
м. Севастополь	5 603	13	0,23	3 370	13	0,39	2 233	0	0,00

Таблиця 13.

Процент ВІЛ-інфікованих вагітних по регіонах України

Регіони	Загальна кількість вагітних	Загальна кількість ВІЛ-інфікованих вагітних на обліку	Відсоток
Україна	571 867	5 099	0,89
АР Крим	22 378	212	0,95
Вінницька	17 099	103	0,60
Волинська	14 807	68	0,46
Дніпропетровська	55 990	745	1,33
Донецька	49 794	956	1,92
Житомирська	14 138	136	0,96
Закарпатська	18 947	12	0,06
Запорізька	19 069	145	0,76
Івано-Франківська	17 603	21	0,12
Київська	18 702	206	1,10
Кіровоградська	12 190	136	1,12
Луганська	21 225	173	0,82
Львівська	28 471	98	0,34
Миколаївська	12 794	339	2,65
Одеська	28 308	411	1,45
Полтавська	21 811	137	0,63
Рівненська	25 882	59	0,23
Сумська	11 359	80	0,70
Тернопільська	11 670	17	0,15
Харківська	25 285	174	0,69
Херсонська	12 175	146	1,20
Хмельницька	21 303	89	0,42
Черкаська	11 889	141	1,19
Чернівецька	11 226	16	0,14
Чернігівська	9 159	139	1,52
м. Київ	52 505	281	0,54
м. Севастополь	6 088	59	0,97